

domus
medica

Partnergeweld

Nog (steeds) een taboe?

Wat?

- ◆ Het gaat om geweld dat zich voordoet in de intieme relatie
- ◆ Geen éénmalige incidenten maar een zich herhalend patroon van dwingend gedrag dat op zijn minst een dreiging met geweld in zijn kern draagt
- ◆ Escaleert in ernst en frequentie zonder effectieve interventie

domus
medica

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Vormen van geweld

domus
medica

- ◆ Fysiek
- ◆ Psychisch
- ◆ Verbaal
- ◆ Seksueel
- ◆ Economisch

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Cijfers fysiek en seksueel geweld

domus
medica

- ◆ 73% van de bevroagde mannen en 68% van de bevroagde vrouwen werd minstens éénmaal slachtoffer van één of andere vorm van fysiek en/of seksueel geweld.
 - ◆ Zowel mannen als vrouwen duiden vooral mannelijke daders aan, voor fysiek en voor seksueel geweld.
 - ◆ Fysiek geweld op mannen doet zich vooral buiten de huiskring voor, terwijl fysiek geweld tegen vrouwen vooral in gezinsrelaties voorkomt.
- (onderzoek olv R. Bruynooghe, LUC, 1998)

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Cijfers partnergeweld

domus
medica

Ivm partnergeweld gelden volgende bevindingen:

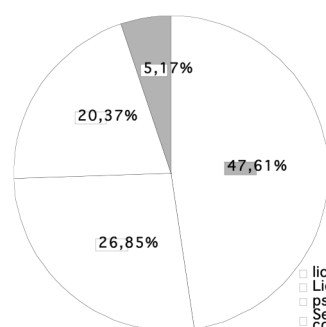
- ◆ vrouwen ondervinden beduidend meer geweld in partnerrelaties: 13,4 % van de bevraagde vrouwen en 2,3 % van de bevraagde mannen verklaart ernstig en meervoudig partnergeweld te (hebben) ondergaan.
- ◆ 20% van de vrouwen maakt minstens een keer in haar leven partnergeweld mee

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Cijfers huisartsenpeilpraktijken

domus
medica

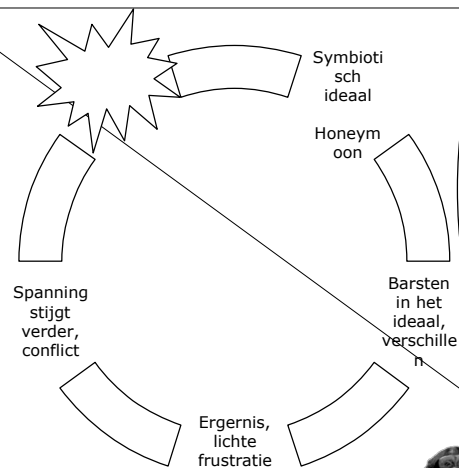

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Dynamiek partnergeweld

domus
medica

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Achterliggende problematiek

domus
medica

- ◆ In gezinnen met een escalatie aan partnergeweld zijn er vaker multiproblemsituaties, een opeenstapeling van fundamentele problemen die samen risicofactoren vormen voor partnergeweld
- ◆ Deze problemen kunnen zich situeren op niveau pleger als op niveau koppel/gezin

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

domus
medica

- ◆ Verleden
- ◆ Relationale problemen
- ◆ Werk
- ◆ Materiële en financiële problemen
- ◆ Gezondheid
- ◆ Isolatie
- ◆ Middelenmisbruik
- ◆ Persoonlijkheidsstoornissen
- ◆ Psychische problemen
- ◆ Opvoedingsverschillen
- ◆ Culturele factoren
- ◆ ...

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

domus
medica

- ◆ Laag/wisselend zelfbeeld, onderhevig aan stemmingswisselingen en/of invloeden uit omgeving
- ◆ Sterke verlatingsangst
- ◆ Ambivalente gevoelswereld tegenover de partner, patroon zwart/wit denken (ene moment ophemelen, andere moment afbreken)
- ◆ Diepgaande achterdocht en wantrouwen (in combinatie met voorgaande leidend tot extreme jaloezie)
- ◆ Korte lontjes en lange lontjes (impulsief reageren of lang oppotten)

Bron: Time Out Antwerpen 2006

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

- ◆ Eén van de belangrijkste zaken waarmee men rekening dient te houden is dat het gebruik van geweld in vele gevallen een uiting is van onmacht.
- ◆ Ontremming wordt verhoogd door adrenaline én door alcohol-/middelenmisbruik (bewustzijnsvernauwing, wegvallen reflectie).

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Moeilijke hulpvraag

- ◆ Isolement
- ◆ Schuld- en schaamtegevoelens
- ◆ Relationele context
- ◆ Diverse “mislukte” pogingen om geweld te stoppen
- ◆ Angst voor repressailles/nog meer nadelen
- ◆ Onduidelijke hulpvraag/signalen
- ◆ Polarisering dader/slachtoffer

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Moeilijke hulpvraag

domus
medica

- ◆ Gebruik maken van diverse hulpverlening waarbij telkens andere hulpverleners worden ingeschakeld
- ◆ gevolg:
 - ◆ kleine groep vindt gewenste hulp
 - ◆ andere groep haakt af
 - ◆ grootste groep 'schuift door' naar volgende etappe

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Wat versterkt taboe?

domus
medica

- ◆ Emotioneel geladen problematiek
- ◆ Verhalen komen niet altijd geloofwaardig over (zeker bij vergaande, langdurige vormen van geweld)
- ◆ Als het beeld van dader en/of slachtoffer niet overeenstemt met ons impliciet of expliciet beeld hierover
- ◆ Negatieve gevoelens tov persoon van slachtoffer
- ◆ Eigen beeldvorming of ervaringen met geweld
- ◆ Andere sociale en culturele achtergronden
- ◆ Afhaken van slachtoffer

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Eigen ervaringen?

domus
medica

- ◆ Wat bent U afgelopen jaar in uw eigen praktijk tegengekomen ?
- ◆ Hoe heeft U dat aangepakt?
- ◆ Welke vragen heeft U hierover ?

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Case 1

domus
medica

- ◆ werd net bijna van het balkon gegooid, zit hier nog na te trillen. Seffens moet ik gewoon naar mijn werk, alsof er niets is gebeurd kreeg nook een dreun in mijn rug en zaken tegen mijn lijf gesmeten en de woorden die er bij kwamen ... die herhaal ik niet. Hij verweet me dat ik hem sloeg, pure zelfverdediging anders was ik nu dus dood lag ik nu beneden op de grond is niet de eerste keer heb ook constant last van mijn blaas omdat ik daar heel hard gestompt ben durf het eigenlijk niet echt te vertellen, ben bang om het uit te moeten leggen bang om weer ruzie te krijgen omdat iemand anders er dan ook van weet ik heb het over mijn vriend, hij is gelukkig weg nu heb een zeer been en een zere nek nu helaas is er niks aan te zien, dus wat dat betreft pakt hij het handig aan. Mijn hart klopt mijn vingers trillen, zal hij zo nog terugkomen een sleutel heeft hij niet bij zich, maar dat maakt niet uit slaat gewoon de ruit eruit en de oorzaak, gewoon een stapeltje papieren op een tafeltje kan ook niks meer goed doen, zelfs de hond kreeg net klappen weet het niet meer, waarom ga ik niet gewoon weg???... hou van hem om hoe hij was hij drinkt te veel, gebruikt de laatste tijd veel drugs, en dwingt me nog net niet om sex met hem te hebben zou het liefst mijn auto pakken en ergens tegen aan rijden heb ik al over nagedacht, maar durf het niet, dan komt mijn hond bij hem terecht heb brandende nek nu, van het knijpen, ben bang dat hij terugkomt in de pauze naar huis om hond uit te laten, zal hij dan voor mijn deur staan???? weet het niet meer, word gek van dit, wat moet ik doen.....

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Case 2

domus
medica

- Ik weet niet zo goed hoe ik moet beginnen maar ik denk dat ik lichamelijk maar vooral geestelijk word mishandeld.
Het begon allemaal zo mooi, mooie jongen lief aardig verlegen zelf, maar hoe kon ik weten dat dat allemaal schijn was.
Het begon met een keer ruzie en toen noemde hij mij kutwif of zo iets maar als dat een keer gebeurd til je daar niet zo zwaar aan of teminste ik niet. Ik wou dat ik wist waar ik aan begon. Na een paar keer kutwif, bitch, hoer slet enz was genoemd begon hij met duwen, schoppen en knijpen maar omdat hij mij nooit een blauw oog ofzo sloeg dacht ik dat dat geen mishandeling was.
Na een tijdje hield hij op, het gebeurde ook niet zo vaak maar toch na een tijdje ging alles beter en ik werd zwanger. En toen begon hij weer! Zelfs toen ik zwanger was kon hij zijn handen niet thuishouden: weer duwen schoppen slaan op mijn benen maar weer niet zo erg dat ik bij hem wegging.
Nu is het ongeveer 5 jaar geleden dat hij me voor het eerst mishandelde we hebben nu een dochter van 3 en ik ben nog steeds bij hem. Waarom, ik weet het echt niet want net nog was ik de grootste hoer van het land, ik moest maar onder een auto springen enz. Dus ik heb een tip voor alle vrouwen en mannen: als iemand jou een paar keer uitscheldt of een keer duwt of wat dan ook ga dan weg. Als ze echt van je houden dan komen jullie toch wel bij elkaar maar pik het nooit want je zit er voor altijd aan vast. Voor mij is het te laat, ik zal niet bij hem wegkomen want wij hebben een kind dus hij zal altijd in mijn leven blijven.

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Case 3

domus
medica

- Ik ben nu gisterenmiddag voor de 3e keer in 2 jaar tijd door mijn man geslagen in het bijzijn van onze 2 kinderen. Dat laatste vind ik nog het ergst, niet mijn zere kaak en hoofd. Hij doet dat alleen als hij gedronken heeft en ik een opmerking plaats waar hij geen raad mee weet?
Nu ging het over het fietsen, dat hij met ons zontje vooruit fietste en niet even kon wachten op mij en ons dochtertje. Toen we stopten duwde hij me met mijn fiets om, en even later zei hij: moet ik je slaan? Waarop ik zei natuurlijk: doe maar! Terwijl ik dacht: hij doet het niet meer, dat heeft hij de laatste keer beloofd. Dus toch wel! Vervolgens is hij hard weggefietst (hij loopt altijd weg als hij boos is), gevallen en uiteindelijk met de ambulance naar het ziekenhuis gemoeten voor de nodige schaafwonden. Ik had er absoluut geen medelijden mee. Maar ik weet niet meer wat ik moet doen. Als hij "normaal" is, wat 9 van de 10 keer is, is hij gewoon erg lief, en ik wil hem niet kwijt!
Maar toch is het niet goed wat hij doet en ik weet ook niet meer wat ik naar de kinderen toe moet zeggen om hem te verdedigen. Niemand in mijn omgeving heeft dit in de gaten omdat ik het zo goed wil verbergen, omdat ik me schaam.
Ik ben nu zelf ook gaan drinken, om mijn emoties weg te drukken en in een roes de dag door te komen, maar ik weet: dit is niet de oplossing, maar wat wel??
Ik huil in stilte heel veel tranen omdat ik er met niemand over kan/durf te praten omdat ik bang ben dat ze hem niet meer accepteren, en dat maakt zijn probleem alleen maar erger en komen we in een heerwaartse spiraal terecht.
Het advies: bij hem weggaan lost niets op, dat wil ik ook niet, dat zou hem ook kapot maken denk ik. Maar wat dan?

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Case 4

domus
medica

- ◆ Gisteravond heb ik grote ruzie gehad met mijn man. Hij wil niet praten over dingen als kinderopvang en andere oplossingen zoals in de avonduren werken. Zondagavond hebben we hierover samen met een goede vriendin van mij een verhitte discussie gehad, waarna hij gepikeerd was omdat wij dames het anders zagen dan hij. Maandag na werktijd sprak hij nauwelijks met me. Ik vind dit verschrikkelijk omdat ik graag dingen uitpraat direct. Een paar keer heb ik gevraagd wat er was maar er werd niks gezegd. Toen we in bed lagen heb ik het nog een paar keer gevraagd maar hij negeert me. Ik heb toen de deken van hem afgetrokken en gezegd dat hij een zwakkeling is door niet normaal hierover te praten, het is toch geen abnormaal onderwerp, zeker als je een 2e kindje wil. Maar hij werd woest, begon me te trappen en te slaan, ik verweer me wel met krabben maar hij is sterker. Hij heeft mijn hoofd in het kussen gedruwd en mijn keel dichtgeknepen. Ik heb weggeschopt waarna hij terugkwam en mij hard stompte op mijn maag en ribben. Dit is al 2x eerder gebeurd in een tijd van 3 jaar. Ik weet niet wat ik hiermee moet. Ik heb een dochtertje van 1 1/2 en ben bang dat haar ooit dit ook gaat gebeuren als hij zich niet in kan houden. Ik weet ook niet of ik dit als echt mishandelen moet zien omdat het gelukkig niet al te vaak gebeurt, maar maak me zorgen. Nu zit ik hier bij de huisarts omdat ik het idee heb dat mijn ribben gekneusd zijn. Dit is met de vorige ruzies nooit gebeurd. Ik vraag me af of ik bij hem weg moet gaan of dat ik me aanstel en dit maar een incident was.

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

5 A's

domus
medica

ANAMNESE

- ◆ Ask: bij (mintse) signaal bevragen
- ◆ Assess: exploratie

BEGELEIDING

- ◆ Advice: psycho-educatie
- ◆ Assist and Agree: communicatiestijl

CONTINUITEIT

- ◆ Assure Follow up: afspraken/samenwerken
dossier/attest
actief opvolgen

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Ask (Vragen bij vermoeden)

domus
medica

- ◆ Heeft iemand je thuis ooit pijn gedaan ?
- ◆ Heeft iemand je ooit aangeraakt zonder je toestemming ?
- ◆ Heeft iemand je dingen laten doen, die je niet wou doen ?
- ◆ Heeft iemand iets van je weggenomen zonder te vragen ?
- ◆ Heeft iemand je uitgescholden of bedreigd ?
- ◆ Heeft iemand je documenten doen ondertekenen, die je niet begreep ?
- ◆ Ben je van iemand bang in huis ?
- ◆ Ben je vaak alleen ?
- ◆ Heeft iemand je niet geholpen wanneer je hulp nodig had ?

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Assess

domus
medica

ASSESS

- Aard geweld
- Urgentiegraad :
 - Localisatie (hals...)
 - escalerend , levensbedreigend geweld, suicide ...
 - Seksueel misbruik, aanranding
- Beslissingsbekwaamheid
 - Autonomie
 - of Vertrouwenspersoon
- Veiligheid

ADVIES

- Bezorgdheid alle betrokkenen
- Benoemen en normaliteit ontkrachten
- Emoties opvangen (schuld,woede...),
- Rechten en opvangmogelijkheden aangeven

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Assess: communicatie

domus
medica

- ◆ **Arts van meerdere partijen:
Veelzijdige partijdigheid'**
- ◆ Veiligheid van het slachtoffer primeert
- ◆ Systeemtherapeutische aanpak
 - ◆ Neutraal : geen waarde oordeel
 - ◆ Tegelijk empathisch naar alle partijen
 - ◆ Praktische schikkingen en ondersteunen van elke partij
- ◆ Autonomo beslissingsrecht alle actoren

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Multidisciplinaire benadering

domus
medica

- ◆ Huisarts = gezinsarts = hulpverlenend voor allen!
- ◆ Familiaal geweld = complexe : multidisciplinaire aanpak noodzakelijk
- ◆ Multidisciplinaire samenwerking :
 - ◆ Inzicht in sociale kaart nodig!
 - ◆ Uitbreiding huidige mogelijkheden ?

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Assist and Agree: begeleiding

domus medica

Evalueer gevolgen:

- ◆ Consult :
 - ◆ WAT DENK JE ?
 - ◆ WAT VOEL JE ?
 - ◆ WAT KAN JE DOEN?
- ◆ Thuisblijven?
- ◆ Kinderen?

Ga Hulpbronnen na

- ◆ Sociaal netwerk
- ◆ Veiligheidsplan

Overleg met andere diensten

Schuld / Schaamte

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Assist: continuïteit

domus medica

- ◆ Melding?
- ◆ Contacten met de pleger?
- ◆ Dossier en attest
- ◆ Afspraken over opvolging

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Assist: mogelijke beslissingen

domus
medica

- ◆ Overleg met gespecialiseerde dienst: anoniem, nominatief
- ◆ Melding aan gespecialiseerde dienst: mits toestemming
- ◆ Aangifte of klacht door betrokkene bij politie of gerecht: attest
- ◆ Aangifte door hulpverlener bij procureur (noodsituatie):
telefoon subsituut via politie

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Knelpunt: veiligheid of herstel harmonie?

domus
medica

DENK HIERBIJ AAN:

- ◆ Verschil beleving slachtoffer en dader
- ◆ Ongelijkheid in machts(verhoudingen)
- ◆ Culturele achtergrond en context
- ◆ Eigen subjectieve beleving

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Confidentialiteit

domus
medica

- Het medisch beroepsgeheim wordt geschonden wanneer de arts informatie over een situatie meedeelt aan een politieambtenaar (agent of maatschappelijk werker) met de bedoeling een einde te stellen aan geweld, tenzij de noodtoestand kan worden ingeroepen
- De huisarts mag in dergelijke situatie enkel de procureur zelf informeren over zijn vaststellingen. De politie dient in dit geval de telefoon van de dienstdoende substituuat te geven.
- De huisarts geeft enkel een attest, dat hij een vaststelling heeft gedaan en de gegevens in zijn dossier bewaart.
- Elke patiënt kan onder gesloten envelop een omstandig rapport krijgen met de vaststellingen en vermelding 'medisch geheim'.
- Dit mag niet door politie geopend worden.

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Informatieplicht

domus
medica

- ◆ Wijzen op grensoverschrijding en ernst van gewelddadig handelen
- ◆ Veiligheidsmaatregelen bespreken
- ◆ Rechten en plichten (politie /gerecht)
- ◆ Registreren in dossier
- ◆ Meldingsrecht of spreekrecht

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Actieve opvolging

domus
medica

- ◆ aangeven welke zorgen men zelf opneemt
- ◆ eigen inbreng afstemmen op gespecialiseerde hulp
- ◆ communicatie met hulpverlening zonder het beroepsgeheim en het medisch geheim te schenden
- ◆ medische opvolging bij het slachtoffer (AC/zwangerschap)
- ◆ Niet medicamenteuse begeleiding (psychisch / sociaal)
- ◆ opvolging van medicatie
- ◆ crisisopvang
- ◆ ondersteuning van overige gezinsleden ?

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

Crisisinterventie

domus
medica

- ◆ Stoppen geweld bevorderen
 - ◆ Expliciete duiding
 - ◆ Erkenning slachtoffer
 - ◆ Schaamte en angst opvangen
 - ◆ Rechten benoemen
 - ◆ Melding mogelijk maken
- ◆ Veiligheid verzekeren
- ◆ Alternatieven bespreken
- ◆ Opvang vinden voor slachtoffer
- ◆ Gepaste steun zoeken :
 - ◆ sociaal netwerk lokaal
 - ◆ sociale kaart : www.soka.be

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

		
Houding		
◆ Risico's identificeren & mishandeling herkennen ◆ Geweld als een ernstig probleem erkennen ◆ Keuze maken hoeveel tijd en ruimte men besteedt ◆ Eigen grenzen erkennen ◆ Noem de dingen bij naam: dat helpt het taboe te doorbreken ◆ Durf uw bezorgdheid om de veiligheid te benoemen ◆ Mensen die met deze problematiek worden geconfronteerd hebben nood aan juiste informatie. Tolk zijn van deze informatie. ◆ Bespreek de opties die iemand heeft en benoem de voor- en nadelen van deze opties om keuze mogelijk te maken		
Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel		

		
Houding		
◆ Verwijzen volgens subsidiariteitsbeginsel ◆ Actief samenwerken met gespecialiseerde diensten. ◆ Verbale agressie, verwaarlozing en uitbuiting ook als mishandeling te beschouwen ◆ Slachtoffers van een misdrijf motiveren om op bestaande diensten van slachtofferhulp beroep te doen ◆ Spreekrecht laten primeren boven het beroepsgeheim wanneer bij vermoeden van mishandeling eigen mogelijkheden uitgeput zijn ◆ Teruggaan naar partner betekent niet dat er geen verdere hulpverlening nodig is. ◆ Steunfiguren in de omgeving zoeken		
Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel		

Dank u wel

domus
medica

- ◆ Voor het kiezen van deze workshop en uw belangstelling voor dit thema
- ◆ Nog een prettige inwonweek
- ◆ Dr. Kristof Hillemans, Domus Medica
- ◆ Pascale Franck, provinciaal coördinator inzake geweld en slachtofferbeleid Provincie Antwerpen (pascale.franck@welzijn.provant.be)

Inwooncursus 10 tot 15 april 2007 - CP Vossemeren, Lommel

